

Camins de Resurrecció

L'educador social Eduard Sala ens dona les claus per a un bon acompanyament

Samuel Gutiérrez

Bona part de la seva vida havia exercit la prostitució en condicions absolutament deplorables. Sense llar, alcohòlica, amb VIH i finalment amb un càncer que avançava rapidísimament i que se l'estava emportant. Tot li anava en contra, la seva qualitat de vida era nefasta. Enmig, però, de tanta foscor, l'Antònia (nom fictici) encara podia exclamar: «Mai no he estat tan feliç com ara, perquè he estat algú per a algú.» Feia aquesta confessió una tarda de primavera, mentre passejava amb l'Eduard Sala, nou cap d'acció social de Càritas, per un modest carrer barceloní que en aquell moment es trobava estranyament florit.

Per al seu acompanyant, un educador social amb molts anys d'experiència i un fort compromís cristià, la història de l'Antònia és avui un testimoni eloqüent del misteri pasqual de mort i resurrecció. «Ningú no es recupera si no hi ha ningú a qui importi», afirma convençut citant sant Vicenç de Paül, «aquesta és la clau d'un bon acompanyament». Ho diu no només per l'Antònia, sinó per tantes i tantes persones que al llarg de la seva vida ha vist passar de la tenebra a la llum: «He estat testimoni privilegiat de moltíssimes resurreccions de persones que gairebé ningú no donava res per elles.» Assegura, però, que perquè aquest miracle sigui possible calen almenys tres requisits: cal ser-hi per veure-ho, cal ser-hi pacientment i cal tocar i deixar-se tocar el cor: «Quan has fracassat tantes vegades i has decidit tirar la tovallola, necessites que algú cregui en tu per tornar-te a donar una oportunitat.» Acompanyar, per a l'Eduard Sala, és «ser algú per a algú», sense jutjar, sense dir el que s'ha de fer, sense generar relacions de dependència... Acompanyar l'altre sempre és «trepitjar terra sagrada, i s'ha de fer de puntetes». O més encara, s'ha de fer descalç, perquè és fonamental deixar-se tocar per l'altre, que és qui marca realment el ritme i la direcció del pelegrinatge que cal emprendre: «A l'hora de la veritat, o t'estimes la gent i et deixes tocar per ella, o en realitat no ets significatiu per a ningú.»

Escolta i reconeixement

Fa un bon grapat d'anys que l'Eduard Sala tracta amb persones molt fragilitzades per la vida, víctimitzades socialment... Ara, des de Càritas diocesana de Barcelona, on exerceix com a cap d'acció social, però també abans, com a director de l'Obra Social de Santa Lluïsa de Marillac. És un deixeble avançat en l'escola de sor Genoveva Masip, la mare Teresa de les Rambles, que és qui el va iniciar, segons reconeix, en l'art de l'escolta: «Un bon acompanyant és qui sap escoltar des del cor i qui sap reconèixer en l'altre la seva dignitat i el seu valor de forma incondicional.»

L'escolta és un element cabdal,

La icona de l'amistat presideix la taula de treball de l'Eduard Sala.

«Acompanyar l'altre sempre és trepitjar terra sagrada i s'ha de fer de puntetes»

imprescindible, en l'acollida i l'acompanyament de persones. I tot i que la donem per suposada, no és gens fàcil fer-la bé: «Massa gent escolta per respondre i això ja no és escoltar. Escoltar vol dir restar absolutament obert a l'altre. És el seu temps, són les seves paraules i el seu significat... Cal saber restar callats, deixar-se sorprendre per l'altre, sense donar res per suposat.» «Massa vegades —continua dient Sala— acompanyem des d'una certa prepotència tècnica. Acabem donant receptes sobre la vida dels altres i no estem legitimats per a això. Hem d'es-

coltar des del cor i saber desvetllar en l'altre el que hi ha de bo i millor.»

La imatge de la pedra preciosa és un bon exemple del que també passa molt sovint amb les persones més vulnerables: «Són pedres sotmeses a altes pressions i temperatures, que quan les veus tens la temptació de dir que no aporten res interessant: són lletges, semblen massisses, dures... Quan les parteixes hi ha un gran buit, produït per les situacions complicades de la vida, però sempre trobem també un diamant en brut.» Per a l'Eduard Sala, que des de fa uns quants anys exerceix també com a *coach* personal, aquestes pedres, com les persones, evocuen experiències de resurrecció: «Intento no perdre això mai de vista. Si no sintonitzem amb la pedra preciosa que hi ha a l'interior de l'altre, no tenim res a fer... O tens una mirada d'amor sobre l'altre, o no l'ajudaràs en absolut.» Aquest és el segon element clau d'un bon acompanyament: el reconeixement de l'altre: «Com a cristià això vol dir tenir la mirada de Jesús, és a dir, reconèixer la sacralitat i la dignitat de cada persona humana.»

Recorda, per exemple, el cas del Francisco, un home que va estar molts anys a la presó i que després va acabar en un dels recursos socials de l'obra social de les Filles de la Caritat. «Era un home que feia por —explica—. Un dia em va dir que no volia que celebréssim el seu sant: que s'enfadaria molt i que destrossaria el centre si ho fèiem. Jo acabava d'arribar i li vaig dir a sor Rosario que era millor fer-li cas. Però pel que sigui, ella no ho va fer i va començar a cantar. Tothom s'hi va afegir i en Francisco va plorar aquell dia com un nen... Vaig descobrir

aleshores que havia estat abandonat per la seva mare i que sota la imatge d'home dur hi havia un cor i una persona plena de tendresa i sensibilitat... I vaig decidir no oblidar mai que dins de cada mur sempre hi ha un diamant en brut, sempre: algú que vol ser algú per a algú.»

Exigència evangèlica

En el Francisco, en l'Antònia, en tantes i tantes persones que ha conegut al llarg de la vida... l'Eduard Sala reconeix el gran misteri de la mort i la resurrecció de Jesús. Un misteri que ha esdevingut per a ell, com a cristià, el centre de la seva vida i la font de la seva vocació de servei envers els més desfavorits: «Només podem acompanyar des de l'amor i per l'amor, que en definitiva, és l'únic manament que hem rebut de Jesús.»

Per al cap d'acció social de Càritas, la Pasqua és la festa més important de l'any i la viu molt intensament. Des de fa ja uns quants anys marxa per Setmana Santa a Taizé, on ha descobert la seva particular font d'aigua viva. Responent a la crida feta pel papa Francesc, vol esdevenir ell mateix un «home càntir», capaç de sadollar la set dels altres. I perquè això sigui possible sent la necessitat d'omplir-se abans de l'aigua que brota fins a la vida eterna. «Acollir i acompanyar les persones, en la situació que es trobin, no és una opció que puguem escollir —acaba dient—. És una exigència evangèlica! Des de la fe, som cridats a estimar incondicionalment l'altre, a empoderar-lo, com es diu actualment, perquè pugui esdevenir ell mateix protagonista de la seva història.»